

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Quinquagesimum nonum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

10 Veniens contra fidem præstitam, est infamis.

11 Fides præstita, & iuramentum æquiparantur.

Quinquagesimum nonum Privilegium.

- 1 **C**ELESTIA alio privilegio gaudet, ꝛ quòd si quis ad laicorum terrorem electioni de se factæ renunciat, nisi renunciatio iuramento uel fide firmata sit, regimini ad quòd fuerat electus præfici poterit. Vt si in plebanum aliquis fuisset electus alicuius Ecclesiæ, & electio fuit concorditer facta excepto vno, ipse plebanus ad terrorem laicorum renunciauit electioni de se factæ. Fuit dubitatum non obstante tali renunciatione an præfici deberet eidem Ecclesiæ? Per Papam fuit responsum, quòd renunciatio facta ad terrorem laicorum non impedit, quominus ille præficiatur eidem Ecclesiæ, nisi renunciatio confirmata fuit iuramento, vel fide interposita, capitu. Ad aures de his quæ ui metusue causa fac. quare ita fuit per Papam Sancitum. Ratio enim fuit, quia renunciatio facta ad terrorem laicorum non tenet. Tamen si iuramentum interuenisset, vel fides data fuisset, nam æquiparantur iuramentum, & fides, & cum tale iuramentum non possit seruari sine periculo animæ, non debet præfici ex illa electione. Hic considerandum venit, ꝛ quòd factum à maiori parte Collegij aliquibus contradicentibus potest dici vnanimiter factum, sed hoc in præsentī casu videtur in contrarium, hic fuit facta electio excepto vno vnanimiter, si istud verbum vnanimiter verificaretur, vt electio fuisset facta in maiori parte Collegij, in vanum dictum fuisset vno excepto, cum istud verbum vnanimiter importet, quòd electio sit facta nemine discrepante, cap. 3. de postul. prælat. & in cap. & si vnanimiter eo. ti.
- 3 hoc enim probare videtur etymologia vocabuli. ꝛ Nam vnanimiter dicitur quasi vnus animi, dici ergo non potest, quòd
- 4 ꝛ eligentes fuerint vnanimiter concordēs, si vnus ab eorū sententia discrepauit. Idem est si diceretur concorditer factum, tunc requiritur vt nemo discrepat, in clem. ne Romani de elec. lib. 6. not. Abba. in cap. non potest de re. iud. sensus igitur verborum in d. cap. Ad aures ibi vno excepto vnanimiter celebrata, percipiendus ita est, debet intelligi vnanimiter respectu eorum qui fuerunt concordēs vno excepto, idest vnum excipit, & reliqui vnanimiter concordēs

5 cordes, & ita intelligenda sunt verba illa. † Verum renuntiatio
beneficii, per metum facta, non tenet. Sed tex. hic non dicit hoc.
Hic enim non dicitur, quòd renuntiatio electionis non tenuerit,
sed simpliciter dicit, quòd non obstat talis rennntiatio, quomi-
6 nius qui renuntiavit præfici possit Ecclesie, ad cuius regimen
7 fuit electus. † Vtrum violans præstationem fidei possit priuari be-
neficio † sicut veniens contra iuramentum? Et an sit infamis, uti
periurus, eo casu quo periurium irrogat infamiam? Quòd quãdo
fit plenè dixit Abb. in cap. testimonium de test. Archid. in cap. iu-
ramenti. 22. q. 5. tenet, quòd debeat priuari beneficio; sicut ve-
niens contra iuramentum. Ita tenet glo. in cap. querelam ne Præ-
lati vic. su. & ita tenet glo. in cap. constitutus de transac. Sed aliter
videtur tenere ipse Archid. in cap. 1. de sepult. lib. 6. vbi videtur in
hoc variasse. Sed Card. tenet hic, quòd non sit priuandus benefi-
8 cio. Opinio vero glo. est magis approbanda, & tenenda. † Nam
omnis fidei præstatio est iuramentum, & euenire potest, quòd ma-
gis peccaret, veniens contra fidem, quàm contra iuramentum.
9 † Nam periurium tanto est grauius, quanto id super quo fuit iu-
10 ramentum præstitum, erat sanctius. Ex hoc infertur, quòd, † ve-
niens contra fidem præstitam, est infamis. Nam iura allegata lo-
11 quantur de iuramento. † Cum fidei præstatio, & iuramentum
æquiparenrur gl. in cap. vt circa de elect. lib. 6. & clem. 1. de hæ-
ret. Valde igitur considerandum iuramentum, quòd aut taliter
præstitum est iuramentum, quòd postmodum repugnat iuri re-
petendi, tunc iuramentum obstat. Vnde debet intelligi, quòd
iste iurauit amplius non repetere, vel quòd amplius non præfice-
retur illi Ecclesie: secus autem quãdo iuramentum est taliter præ-
stitum, quòd non repugnat iuri repetendi; vt puta si iurauit re-
signare beneficium suum per metum, si postmodum resignauit,
potest beneficiũ repetere agendo actione, quòd met. causa. Nam
iuramentũ suum sibi non obstat, nec obligat, vt in d. cap. ad aures.

S U M M A R I V M.

- 1 Restitutio in integrum in contractu uenditionis, & locationis Ecclesie
petitur.
- 2 Episcopus alienans possessiones Ecclesie laicis modico censu non potest.
- 3 Episcopus non potest facere conditionem deteriore[m] Ecclesie.
- 4 Ecclesia est semper minor, ideo semper illa sa remanere debet.
- 5 Ecclesia subuenitur per restitutionem generalem.

R Eccle-

- 6 Ecclesia ex contractu ad modicum tempus enormiter læsa, petit restitutionem.
- 7 Restitutio est fundata super enormi læsione, quoquo modo nascatur.
- 8 Ecclesia aduersus quemlibet contractum potest petere restitutionem.
- 9 Læsiō magna, vel parua quando dicatur.
- 10 Prælatus non potest facere conditionem Ecclesiæ deteriore in faciendo, secus in ommittendo.
- 11 Contra Prælatum, qui passus fuit præscriptionem, seu contra eius hæredes potest agere ad emendationem damni.
- 12 Prælatus potest deteriorare Ecclesiam in non acquirendo, vbi poterat acquirere.
- 13 Prælatus non agnoscendo legatum, vel hæreditatem Ecclesiæ delatam præiudicat Ecclesiæ.
- 14 Prælatus negligens acquirere Ecclesiæ, poterit agi ad interesse ratione lucris cessantis.
- 15 Ecclesia in fauorabilibus æquiparatur non solum minoribus, sed etiam Reipublicæ.
- 16 Pupillo, & minori hodie non currit vsucapio, vel præscriptio decenij, vel viginti annorum in rebus, quæ seruando seruari possunt, siue mobiles, siue immobiles sint.
- 17 Restitutio in integrum super quibus non est necessario.
- 18 Præscriptio autem triginta, vel quadraginta annorum currit contra omnes prædictos, sed datur eis restitutio ex verbis generalibus edicti.
- 19 Restitutio in integrum an habeat locum in Castris, & Villis, adeo quod peti posset iure minoris, vel Reipublicæ.
- 20 Homines decem regunt vniuersitatem, vbi sunt, tanquam bona propria, nec possunt petere restitutionem, cum ignorantiam non prætendunt.
- 21 Municipium quolibet appellatur Respublica.
- 22 Restitutionis remedium, est optimum fundamentum in omni æquitate, ne quis indebitè damnum patiatur.
- 23 Expensum bona fide dum res fuerit meliorata repeti potest.

Sexagesimum Priuilegium.

ECCLESIA Alio priuilegio gaudet, ꝑ quod si in contractu venditionis, vel locationis Ecclesiæ fuit enormiter læsa, potest aduersus contractum petere restitutionem in integrum. Emptor tamen, siue conductor non debet fraudari in precio suo, vel in sumptibus per eum factis, vt si Ecclesia alienauit, pro